

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

03 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență :

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Boico Victor

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Harti Vladislav și de către avocatul Ticu Ion în numele inculpatului Bolgar Piotr, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2018, în cauza penală privindu-l pe

Bolgar Piotr Xxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat în xxxxxx, or. xxxx, str. xxxxx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 26.09.2016 – 22.12.2017 (prima instanță);
2. 29.01.2018 – 14.11.2018 (instanța de apel);
3. 17.09.2019 – 03.03.2020 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursurilor ordinare în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Criuleni (sediul Central) din 22 decembrie 2017, Bolgar Piotr a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, și în temeiul art. 2 alin. (3) al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 210 din 29 iulie 2016, a fost absolvit de pedeapsa penală.

Acțiunile civile ale părților vătămate Botnaru Andrei și Ciocan Viorel au fost respinse ca neîntemeiate și a fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Bolgar Piotr la 25 iunie 2014, aproximativ la ora 08:30, conducând pe traseul M-2 Chișinău-Soroca, camionul de model „Man” cu numărul de înmatriculare xxxxxx, cu o viteză de 60 km/h, la ieșirea din satul Măgărești, raionul Criuleni, încălcând prevederile art. 45 alin. (1) lit. a), b), d) din Regulamentul Circulației Rutiere, unde conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, de dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase și situația rutieră; prevederile art. 45 alin. (2) al aceluiași regulament, conform cărui conducătorul de vehicul în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot

fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, întru a nu pune în pericol siguranța traficului; prevederile art. 49 al aceleiași regulament, unde conducătorul de vehicul în funcție de viteza de deplasare, trebuie să lase liber un spațiu (distanță) față de vehiculul precedent care, în caz de frânare bruscă a acestuia, i-ar permite să oprească evitând coliziunea, nu s-a isprăvit cu conducerea camionului și a tamponat din spate automobilul de model „WV-Passat” cu numărul de înmatriculare xxxxx, condus de către Turtureanu Sergiu, care staționa regulamentar pentru efectuarea manevrei de virare la stânga, la indicatorul circulației rutiere de informare și orientare 5.46 - loc de întoarcere, în rezultatul cărui fapt automobilul de model „WV-Passat” a fost proiectat pe partea de contrasens a traseului, unde a fost tamponat lateral de către automobilul de model „Mercedes-Benz” cu numărul de înmatriculare xxxxxx, condus de Sîli Iulian, ca rezultat al accidentului rutier, pasagerului din automobilul-de model „WV Passat” Botnaru Andrei i-au fost cauzate leziune traumatică a organelor interabdominale cu organe pelviene, ruptură subcapsuală splinei, contuzia ficatului, ruptura rinichiului drept, șoc hipovolemic gradul II, fractura tasată a corpului vertebral T-1, fractura procesului transvers a vertebrelor L-3, L-4 pe stânga, fractura sacrului transversală cu strivirea organelor sacrale, fractura oaselor isceatic și pubis pe dreapta, contuzia vezicii urinare, leziuni care conform raportului de examinare medico-legală nr. 328D din 24 iulie 2014, se califică ca vătămări grave, periculoase pentru viață.

Prima instanță a încadrat acțiunile inculpatului Bolgar Piotr în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, încălcarea regulilor de securitate a circulației de persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare gravă a sănătății.

2. Sentința primei instanțe a fost contestată cu apel de către:

2.1. Procurorul în Procuratura r-lui Criuleni, Cazacu Ruslan, care a solicitat casarea parțială a sentinței: în partea absolvirii de pedeapsă a lui Bolgar Piotr; în partea respingerii acțiunilor civile; și în partea refuzului încasării de la inculpat a cheltuielilor de judecată, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatului Bolgar Piotr în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloacele de transport pe un termen de 3 ani, în conformitate cu prevederile art. 90 Cod penal, a dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoarea pe un termen de 4 ani și admiterea acțiunilor civile înaintate de partea vătămată Botnaru Andrei și partea civilă Ciocan Viorel, încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor de judecată în sumă totală de 6 904 lei în beneficiul statului.

În argumentarea apelului, apelantul a invocat că:

- prima instanță greșit a ajuns la concluzia că prejudiciul cauzat părții vătămate Botnaru Andrei a fost reparat, punând la bază declarațiile inculpatului care nu au fost confirmate prin careva probe, fiind combătute prin declarațiile părții vătămate;

- prima instanță neîntemeiat l-a absolvit de pedeapsă pe inculpatul Bolgar Petru în baza art. 2 alin. (3) al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29 iulie 2016, or, în speță se atestă că inculpatul Bolgar Piotr nu a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiunea de care a fost recunoscut vinovat și respectiv nu întrunea condițiile prevăzute de Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29 iulie 2016, pentru a putea fi absolvit de pedeapsa penală;

- acuzatorul de stat a solicitat încasarea cheltuielilor de judecată de la inculpatul Bolgar Piotr în beneficiul bugetului de stat, dar în beneficiul Procuraturii raionului Criuleni, fiind anexate bonurile corespunzătoare cu calculele efectuate, după primirea rechizitoriului Bolgar Petru nu a contestat cheltuielile judiciare, iar la acest caz apărătorul acestuia nu s-a expus.

2.2. Partea civilă, Ciocan Viorel, care a solicitat casarea sentinței în partea respingerii acțiunii civile înaintate de acesta, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care să fie admisă acțiunea civilă înaintată de Ciocan Viorel.

În argumentarea apelului, apelantul a invocat că:

- la data de 09 ianuarie 2018 prin intermediul oficiului poștal a primit sentința Judecătoriei Criuleni din 22 decembrie 2017. Sentință pentru pronunțarea căreia, fiind înștiințat legal, s-a prezentat în ședința de judecată a judecătoriei Criuleni la data de 08 decembrie 2017, însă pronunțarea sentinței nu a avut loc din lipsa judecătorului, despre o altă ședință de judecată pentru pronunțarea sentinței nu i s-a comunicat, din aceste considerente a considerat că prezentul apel a fost depus în termen;

- prima instanță a confundat cuvântul „resping” cu „lăsarea fără soluționare a acțiunii”, or, prin sentința contestată au fost îngădite drepturile părții civile și a părții vătămate la accesul liber la justiție, pentru ca acestea să-și înainteze aceiași acțiune în ordinea procedurii civile;

- în cazul adoptării sentinței de încetare a urmăririi penale sau de achitare din motivul lipsei componentei infracțiunii, persoana care a inițiat acțiunea civilă nu este împiedicată să inițieze acțiunea civilă în ordinea procedurii civile, iar în speța dată când se recunoaște vinovatul în săvârșirea infracțiunii, nu se examinează probele acțiunii civile, contrar prevederilor alin. (3) art. 220 Cod de procedură penală, hotărârea privind acțiunea civilă nu se adoptă în conformitate cu normele dreptului civil și ale altor domenii de drept, nu se expune instanța asupra tuturor capetelor

cererii (pretențiilor) de reparare a prejudiciului material a venitului ratat, a cheltuielilor pentru asistența juridică acordată de avocat, declarativ se respinge acțiunea civilă, încalcându-i dreptul persoanei de acces liber la justiție în instanțele civile, precum și dreptul la proprietate, care a rezultat din fapta infracțională a inculpatului;

- prima instanță și-a motivat sentința doar în ce privește repararea prejudiciului moral, iar asupra celui material, a venitului ratat și a cheltuielilor privind asistența juridică nu s-a expus.

2.3 Avocatul Scrob Mihail în numele părții vătămate Botnaru Andrei, care a solicitat casarea parțială a sentinței în partea respingerii acțiunii civile a părții vătămate/civile Botnaru Andrei, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie admisă acțiunea civilă înaintate de partea vătămată/civilă Botnaru Andrei.

În argumentarea apelului, apelantul a invocat că:

- motivarea din sentința primei instanțe ce ține de achitarea din partea inculpatului Bolgar Piotr a sumei de 5 000 lei pentru tratament părții vătămate/civile Botnaru Andrei, considerând că concluzia că o parte din această sumă urmează să fie calculată ca drept recompensă achitată pentru paguba morală este greșită, or conform alin. (2) art. 1422 Cod civil, prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial;

- partea vătămată/civilă Botnaru Andrei, a fost nevoit să-și angajeze un avocat, care l-a reprezentat în instanța de judecată pe tot parcursul examinării cauzei. Nici o ședință de judecată nu a fost amânată din cauza neprezentării părții vătămate sau a reprezentantului acesteia, din contra, ședințele de judecată au fost amânate de nenumărate ori din cauza neprezentării în instanță a inculpatului Bolgar Piotr sau a apărătorului acestuia. Prima instanță în partea descriptivă a sentinței nu s-a expus din care cauză admite sau respinge pretenția părții vătămate/civile Botnaru Andrei de încasare a cheltuielilor de asistență juridică, or, conform art. 96 alin. (1) Cod de procedură civilă „*Cheltuielile de asistență juridică se compensează părții care au avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentantă în judecată de un avocat*”.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2018 a fost respins ca depus peste termen apelul declarat de către partea civilă Ciocan Viorel și au fost admise apelul procurorului și apelul avocatului Scrob Mihail în numele părții vătămate Botnaru Andrei, casată parțial sentința, pronunțată o hotărâre nouă potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Bolgar Piotr a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei cu închisoarea a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 4 ani, cu obligarea de a repara prejudiciul cauzat în limitele admise în acțiunile civile în termen de 3 luni.

Acțiunile civile au fost admise parțial.

S-a încasat de la Bolgar Piotr în beneficiul lui Ciocan Viorel suma de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 9 000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

S-a încasat de la Bolgar Piotr în beneficiul lui Botnaru Andrei suma de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 5 000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

În rest acțiunile civile au fost respinse.

Solicitarea procurorului de a încasa din contul inculpatului cheltuielile de judecată a fost respinsă.

Totodată, sentința în partea ce se referă la corpurile delictelor a fost menținută.

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, și just a ajuns la concluzia că inculpatul Bolgar Piotr a săvârșit infracțiunea imputată lui. Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor.

Totodată, instanța de apel a mai notat că din analiza probelor cercetate în apel, descrise în decizia instanței de apel (f.d. 56-58, vol. III), apreciate din punct de vedere al coroborării lor cu celelalte probe, rezultă că acestea demonstrează vinovăția inculpatului Bolgar Piotr în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, iar inculpatul în ședința instanței de apel și-a recunoscut vinovăția.

Cu referire la individualizarea pedepsei, instanța de apel a menționat că ține cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, că nu au fost stabilite careva circumstanțe agravante, prezența circumstanțelor atenuante - recunoașterea vinovăției și săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni mai puțin grave.

Instanța de apel a menționat că aplicarea condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei are ca temei de aplicare necesitatea executării reale a pedepsei cu închisoarea.

În acest sens, instanța de apel a reținut că inculpatul Bolgar Piotr anterior, nu a fost atras la răspundere penală, iar infracțiunea comisă pentru prima dată este una din imprudență, iar acest fapt impune prezumția puternică că aplicarea suspendării condiționate în privința inculpatului ar putea atinge scopurile pedepsei prevăzute de art. 61 Cod penal.

De asemenea, instanța de apel a conchis că infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, are gradul prejudiciabil de un nivel care permite realizarea

scopurilor pedepsei prin condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, totodată, pentru a asigura scopul de restabilire a echității sociale (care în cazul respectiv, se realizează, inclusiv, prin repararea prejudiciului), ca scop al pedepsei, instanța de apel a conchis că este necesar stabilirea obligației de reparare a prejudiciului.

În continuare, instanța de apel a indicat că, cererea de chemare în judecată, în partea care se referă la cheltuielile de reparare a automobilului "Mercedes Benz", n/î Xxxxx, urmează a fi respinsă deoarece nu este formulată împotriva persoanei respective, or legiuitorul a stabilit prin lege care persoane pot fi pârât și reclamant în cazul stabilirii despăgubirii prin hotărâre judecătorească a oricărei pagube prevăzute de Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, care obligatoriu se repară de către asigurător. Astfel, instanța de apel a indicat că în speță calitatea de pârât, în partea cheltuielilor de reparare a automobilului "Mercedes Benz" n/î xxxxxx, o poate avea doar SRL "Transelit", asiguratorul pagubei produse de camionul de model "Man" n/î xxxxxx.

Totodată, instanța de apel a reținut că prima instanță nu a analizat posibilitatea încasării venitului ratat din contul inculpatului.

Instanța de apel a mai indicat că partea vătămată urma să probeze venitul ratat, însă instanța de apel a menționat că nu poate reține în calitate de probă a venitului ratat Raportul privind planul și încasări zilnice (vol. II, f.d.108-110), deoarece acest înscris certifică planul încasărilor zilnice, dar aceste sume nu constituie venitul ratat. Chiar dacă s-ar încasa toate sumele indicate, pentru obținerea valorii venitului, din aceste sume (fiind indicată suma de 1816,75 lei) urmează a fi deduse cheltuielile de combustibil, alte cheltuieli (inclusiv, cheltuieli salariale). Doar după deducerea cheltuielilor respective poate fi stabilită suma venitului care putea fi obținut din operarea cursei de transport a pasagerilor.

De asemenea, instanța de apel a relatat că în cazul venitului ratat sub forma de salariu care nu a fost primit este necesară o probare respectivă, or, în cazul efectuării muncilor în calitate de salariat, partea vătămată trebuia să beneficieze de plata anumitor sume pentru incapacitatea de muncă și pe perioada acestei incapacități. Sumele respective nu pot fi încasate și de la inculpat. Totodată, instanța de apel a mai menționat faptul că nu a fost prezentată nici o probă pertinentă pentru probarea mărimii salariului părții vătămate. Astfel, instanța de apel a considerat că este justificată respingerea acțiunilor civile, în partea în care se referă la recuperarea prejudiciului ratat, atât a părții vătămate, cât și a părții civile.

La stabilirea cuantumului prejudiciului moral, instanța de apel a indicat că a verificat dacă cuantumul prejudiciului moral este în coraport echitabil cu următoarele circumstanțe: nivelul (gradul) suportării de către victimă a suferințelor fizice; vârsta victimei, care, în mod incontestabil, amplifică suferințele morale

victimei; capacitatea făptuitorului de a recupera prejudiciul moral; condițiile socio-economice a societății unde locuiește succesorul victimei; aplicarea uniformă a cuantumului prejudiciului moral în cazuri comparabile și, în cazul dat, perioada de la momentul cauzării prejudiciului până la momentul previzibil de recuperare a prejudiciului; comportamentul inculpatului față de partea vătămată după producerea faptei. Reieșind din aceste circumstanțe, instanța de apel a conchis că cuantumul prejudiciului moral de 10 000 lei pentru partea vătămată și pentru partea civilă ca unul echitabil.

Instanța de apel a atestat că prima instanță a constatat, pe de o parte, că inculpatul a achitat părții vătămate Botnaru Andrei suma de 5000 lei pentru cheltuielii de tratament (cheltuielile de tratament fiind parte a prejudiciului material). Pe de altă parte, prima instanță a reținut această sumă de 5000 lei ca reparare a prejudiciului moral. Aceasta este o abordare divergentă, deoarece nu poate o sumă să fie achitată cu un titlu, dar instanța să-i atribuie un alt titlu. Părțile nu au contestat acordarea sumei de 5000 lei cu titlu de cheltuieli de tratament, faptul că aceste cheltuieli trebuiau acordate de asigurător, dar au fost acordate de către inculpat nu transformă această sumă ca una acordată cu titlu de prejudiciu moral. Astfel, instanța de apel a conchis că inculpatul a transmis părții vătămate Botnaru Andrei suma de 5000 lei cu titlu de prejudiciu material, însă instanța de apel a notat că suma de 5000 lei nu acoperă prejudiciul moral stabilit, fiind una prea mică în coraport cu suferințele morale ale părții vătămate.

Instanța de apel a menționat că conform prevederilor art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului - proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului, iar conform dispozițiilor art. 96 alin. (1), (1¹) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin. (1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

În acest sens, instanța de apel a notat că caracterul real al cheltuielilor a fost probat prin înscrisurile anexate de partea vătămată și partea civilă, iar din natura cauzei, rezultă că cheltuielile de judecată erau necesare, fiind absolut imperioasă participarea unui avocat.

Instanța de apel a indicat că ține cont de recomandarea privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele judecătorești a cheltuielilor de asistență juridică aprobată prin hotărârea Uniunii Avocaților din Republica

Moldova nr. 2 din 03.03.2012, în conformitate cu care sumele achitate de către partea vătămată pentru asistența juridică este rezonabilă. Totodată, instanța de apel a atestat că suma achitată de către partea civilă pentru serviciile avocatului este una care excede mult sumele rezonabile practicate și recomandate. Astfel, instanța de apel a considerat necesar de a încasa în beneficiul părții civile doar partea rezonabilă a cheltuielilor de asistență juridică și anume: câte 3000 lei pentru urmărirea penală, examinarea cauzei în prima instanță și examinarea cauzei în instanța de apel. Totodată, a fost notat că prima instanță nu s-a expus referitor la încasarea acestor cheltuieli, fapt ce constituie temei pentru casarea sentinței în această parte.

Instanța de apel a specificat că conform art. 1 alin. (1) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, această lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate care manifestă căință activă în cadrul procesului penal și celor condamnate care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, perioadei de probațiune sau termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă aceste persoane cad sub incidența prevederilor art.2-9, 11 și 12, iar conform art. 10 alin. (1) lit. k) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, prevederile art. 1-9 nu se aplică persoanei învinuite, inculpate sau condamnate care nu a reparat integral prejudiciul cauzat prin infracțiunea pentru care este urmărită sau, după caz, a fost condamnată. În cazul persoanei condamnate se va ține cont de prejudiciul stabilit prin hotărârea judecătorească.

Instanța de apel a indicat că în cazul în care este depusă acțiune civilă, nu este necesară achitarea integrală de către inculpat a sumelor stipulate în acțiunea civilă pentru a putea fi aplicată amnistia și în asemenea situație, instanța urmează să aprecieze dacă sumele achitate benevol de către inculpat acoperă prejudiciul material și moral, în partea admisă de către instanța de judecată.

Instanța de apel a constatat că în speță nu este posibil a considera că inculpatul a achitat integral prejudiciul moral părții vătămate Botnaru Andrei, or după cum a constatat supra, prejudiciul moral echitabil și întemeiat constituie suma de 10000 lei, sumă ce nu a fost achitată părții vătămate Botnaru Andrei. Respectiv, instanța de apel a conchis că lipsesc toate condițiile pentru aplicarea prevederilor Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Totodată, instanța de apel a stabilit că apelul declarat de către partea civilă Ciocan Viorel împotriva sentinței din 22 decembrie 2017, este depus în afara termenului legal, fapt confirmat prin probele anexate la materialele dosarului. Astfel, instanța de apel a reținut că sentința a fost pronunțată la 11 decembrie 2017, iar

avocatul părții civile a participat la ședința din data de 08 decembrie 2017, când instanța a anunțat că pronunțarea sentinței va avea loc la 22 decembrie 2017.

Mai mult, instanța de apel a atestat că faptul emiterii sentinței la data de 22.12.2017 a fost făcut public prin publicarea sentinței pe site-ul instanței de judecată.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că apelantul, în mod normal, trebuia să cunoască data emiterii sentinței și putea să cunoască această dată prin exprimarea unei simple diligențe (diligență care se putea exprima prin vizualizarea site-ului, prin solicitarea informației de la instanță etc). Lipsa unei simple și ordinare diligențe, care nu necesită cunoștințe sau aptitudini speciale, este imputabilă apelantului și nu este una justificată. Astfel, instanța de apel a indicat că termenul de atac curge din data pronunțării sentinței și nu din data când apelantul a primit copia sentinței prin poștă.

Cu referire la apelul declarat de procuror, instanța de apel a indicat că acesta, de fapt, exprimă dezacordul cu soluția instanței prin care cheltuielile judiciare pentru instrumentarea cauzei penale, anume pentru efectuarea expertizelor în sumă de 2155 lei și traducerea actele procesuale și asistența traducătorului la efectuarea acțiunilor procesuale în sumă de 4749 lei, iar în total a suma de 6904 lei lei nu s-a încasat în beneficiul statului.

Instanța de apel a menționat că prima instanță a ținut cont de prevederile art. 229 alin. (1) și (3) Cod de procedură penală, care stipulează că cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statul, instanța poate elibera de aceste cheltuieli, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor. Concomitent, instanța de apel a reținut că soluția primei instanțe este susținută și de prevederile art. 227 alin. (1) Cod de procedură penală, adică cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

La fel, instanța de apel a specificat că conform art. 34 alin. (3) din Legea cu privire la expertiza judiciară, constatările tehnico-științifice și medico-legale nr. 1086-XIV din 23 iunie 2000, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt achitate din bugetul de stat, cu excepția cazurilor când aceasta se solicită de către părțile la caz.

Astfel, instanța de apel a considerat că argumentele invocate în apel de procuror sunt neîntemeiate, deoarece cheltuielile judiciare au fost necesare pentru efectuarea raportului de expertiză, iar art. 143 alin. (1) pct.2) Cod de procedură penală prevede că expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea gradului de gravitate și a caracterului vătămărilor integrității corporale,

iar expertiza din speță a fost ordonată de către organul de urmărire penală în vederea stabilirii gradului vătămării corporale, în rezultatul săvârșirii infracțiunii de către inculpat, fiind acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina părții acuzării.

Prin urmare, instanța de apel a menționat că prima instanță corect a reținut că astfel de cheltuieli ce sunt suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, prin numirea efectuării expertizelor judiciare, reprezintă cheltuieli judiciare ce sunt achitate din bugetul statului. Totodată, instanța de apel a mai notat că deși, în partea motivată a sentinței, prima instanță a respins cerința procurorului de a încasa cheltuielile respective, în dispozitivul sentinței nu a fost consemnată o asemenea mențiune.

4. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de către:

4.1. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Harti Vladislav, care indică temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și solicită casarea deciziei instanței de apel în latura civilă, în partea ce ține de încasarea cheltuielilor judiciare, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În argumentarea recursului, recurentul invocă că:

- hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția în partea respingerii solicitării procurorului de încasare a cheltuielilor judiciare;

- potrivit prevederilor art. 227 alin. (1) Cod de procedură penală „*Cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal.*” Potrivit alin. (3) a aceleiași norme „*Cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate*”. Aliniatul (3) a normei indicate este o normă generală și nu obligă statul să suporte cheltuielile ci să le achite la momentul necesar pentru a facilita operativitatea acțiunilor organului de urmărire penală și pentru a nu condiționa termenul rezonabil prin încasarea cheltuielilor judiciare de la părțile în proces. Totodată legislatorul a expus suficient de clar în art. 229 Cod de procedură penală, obligativitatea suportării cheltuielilor judiciare de către condamnat;

- în situația când art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, stipulează direct că inculpatul suportă cheltuielile judiciare, soluția instanțelor judecătorești de a respinge încasarea acestor cheltuieli este neîntemeiată;

- avansarea cheltuielilor judiciare de către stat își are temeiul în necesitatea desfășurării procesului penal din oficiu, pentru ca nici un infractor să nu rămână nepedepsit. La acest capitol urmează a fi menționate și modificările operate la legea procesual penală din data de 22.12.2017, în vigoare din 09.02.2017, prin care a fost abrogat alin. (2) al art. 143 Cod de procedură penală;

- de către instanța de apel urma a fi aplicat articolul 3 din Codul de procedură penală, care prevede că la judecarea cauzei se aplică legea care este în vigoare în timpul judecării cauzei în instanța judecătorească, și ca urmare cheltuielile judiciare sus menționate urmau a fi încasate din contul inculpatului;

- inculpatul condamnat, urmează să suporte aceste cheltuieli în baza culpei sale infracționale, deoarece fără săvârșirea infracțiunii, astfel de cheltuieli nu s-ar fi realizat, adică inculpatul urmează să suporte numai acele cheltuieli, care sunt în culpă procesuală;

- inculpatul condamnat urmează să plătească toate cheltuielile efectuate de la începerea urmăririi penale și până la punerea în executare a hotărârii de condamnare, chiar și plata unei expertize dispuse din oficiu sau la cererea părții civile.

4.2. Avocatul Ticu Ion în numele inculpatului Bolgar Piotr, care indică temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 13) Cod de procedură penală și solicită casarea integrală a deciziei instanței de apel, cu încetarea procesului penal în privința lui Bolgar Piotr în legătură cu aplicarea actului de amnistie în baza Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În argumentarea recursului, recurentul invocă că:

- a intervenit o lege penală mai favorabilă condamnatului;

- inculpatul Bolgar Piotr a executat integral dispozițiile deciziei instanței de apel și a achitat în folosul părții vătămate Botnaru Andrei suma de 15000 lei ce se confirmă prin ordinul de încasare a numerarului pe contul executorului judecătoresc, și părții civile Ciocan Viorel, suma de 19000 lei, ce se confirmă prin declarația lui Ciocan Viorel autentificată notarial;

- Bolgar Piotr solicită aplicarea actului de amnistie în privința sa în baza Legii nr. 210 din 29.07.2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova deoarece în cazul comiterii infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) Cod penal este posibilă aplicarea amnistiei, Bolgar Piotr a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate, se căiește activ în cele comise, a contribuit la descoperirea infracțiunii, a reparat prejudiciul cauzat părții vătămate și părții civile.

5. Cu referire la recursul ordinar declarat de către procuror:

Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi respins ca inadmisibil din următoarele considerente.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, îl respinge ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

În speță, se reține că recurentul contestă decizia instanței de apel, indicând temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în sensul că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, criticând decizia instanței de apel anume în partea motivării soluției acesteia privind respingerea solicitării procurorului de încasare din contul inculpatului a cheltuielilor suportate pentru efectuarea expertizelor judiciare în prezenta cauză penală.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că temeiul și motivele invocate de recurent în susținerea acestui temei nu s-au confirmat în urma cercetării materialelor cauzei, argumentând în acest context următoarele.

Colegiul penal lărgit analizând textul deciziei atacate pct. 46-52 (f.d. 61 verso - 62, vol. III) în coraport cu motivele invocate de recurent, atestă corectitudinea deciziei instanței de apel din considerentul că expertizele dispuse în prezenta cauză penală, au fost efectuate la 03.11.2014 (f.d. 97-100, vol. I), la 29.04.2015 (f.d. 197-200, vol. I), și respectiv la 06.04.2016 (f.d. 31-38, vol. II) până la data de 09.02.2018, atunci când au intrat în vigoare modificările în art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală, acesta fiind abrogat prin Legea nr. 316 din 22.12.2017, și exclusă prevederea că plata pentru efectuarea expertizelor prevăzute la alin. (1) a aceluiași articol se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

Prin urmare, având în vedere că la momentul efectuării expertizelor judiciare în speță erau în vigoare prevederile din art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală (red. 05.04.2012), specificate supra, Colegiul penal lărgit constată corectitudinea soluției instanței de apel de a respinge solicitarea procurorului de a fi dispusă încasarea cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizelor din contul inculpatului, nefiind identificate careva erori de drept și temeiuri de a interveni în decizia instanței de apel, sub aspectele contestate.

În consecință, Colegiul penal lărgit nu a constatat prezența erorilor de drept invocate de recurent ce ar fi afectat hotărârea atacată sub aspectele contestate, deoarece soluția adoptată de instanța de apel, este legală și întemeiată, iar recursul ordinar declarat urmează a fi respins ca inadmisibil.

6. Cu referire la recursul ordinar declarat de avocatul Ticu Ion în numele inculpatului Bolgar Piotr:

Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța de recurs este în drept să-l admită, să caseze parțial

hotărârea atacată și să dispună încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

La caz, Colegiul penal lărgit reține că recurentul, drept temei pentru declararea recursului a indicat prevederile art. 427 alin. (1) pct. 13) Cod de procedură penală, sub aspectul că „*a intervenit o lege mai favorabilă condamnatului*”.

Astfel, în urma verificării materialelor cauzei sub aspectele invocate, Colegiul penal lărgit relevă că în speță s-a confirmat temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 13) Cod de procedură penală, invocat de recurent.

În acest sens, se reține că la 11 ianuarie 2019 (f.d. 144, vol. III), inculpatul Bolgar Piotr a depus cerere, prin înscris autentic în instanța de recurs ordinar, prin care solicită aplicarea în privința sa a Legii nr. 210 din 29 iulie 2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, menționând că-și recunoaște vinovăția în comiterea infracțiunii incriminate, se căiește activ de cele comise și a reparat prejudiciul cauzat părții vătămate Botnaru Andrei și părții civile Ciocan Viorel.

Totodată, se reține că acesta a anexat și documente confirmative privind achitarea integrală a prejudiciului cauzat prin infracțiune părților vătămate/civile (f.d. 145-150, vol. III).

La fel, Colegiul penal lărgit atestă că din materialele cauzei (f.d. 223, vol. II, f.d. 46, vol. III) rezultă că inculpatul Bolgar Piotr pe parcursul procesului penal și-a recunoscut vinovăția și s-a căit de cele comise.

În acest context, Colegiul penal lărgit menționează că la 29 iulie 2016 a fost adoptată și la 09 septembrie 2016 a intrat în vigoare Legea nr. 210 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Prin urmare, analizând aceste circumstanțe, prin coroborare cu materialele cauzei penale și prevederile Legii nr. 210 privind amnistia, Colegiul penal lărgit conchide că inculpatul Bolgar Piotr întrunește condițiile prevăzute la art. 1, 2 a Legii nr. 210 din 29 iulie 2016 privind amnistia și în privința lui pot fi aplicate aceste dispoziții legale, iar procesul penal în privința inculpatului Bolgar Piotr pe art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, urmează a fi încetat în legătură cu intervenirea amnistiei, deoarece inculpatul Bolgar Piotr a recunoscut vina în comiterea infracțiunii, a manifestat căință sinceră pe parcursul procesului penal, și a reparat integral

prejudiciul cauzat prin infracțiune și nu cade sub incidența interdicțiilor de aplicare a amnistiei prevăzute de art. 10 din aceeași lege.

În consecință recursul avocatului Ticu Ion în numele inculpatului Bolgar Piotr urmează a fi admis, casată parțial decizia instanței de apel, cu dispunerea încetării procesului penal în privința lui Bolgar Piotr, conform prevederilor art. 2 al Legii nr. 210 din 29.07.2016 privind amnistia, în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, cu menținerea în rest a prevederilor deciziei atacate.

7. Conducându-se de prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), 2 lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Harti Vladislav.

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Ticu Ion în numele inculpatului Bolgar Piotr, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2018, în cauza penală privindu-l pe **Bolgar Piotr Xxxx**, pronunțând următoarea hotărâre.

Se dispune încetarea procesului penal pe învinuirea înaintată lui Bolgar Piotr Xxxxx în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, conform prevederilor art. 2 al Legii nr. 210 din 29.07.2016 privind amnistia, în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republica Moldova.

În rest se mențin prevederile deciziei atacate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **06 aprilie 2020**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor